

Diyabetik Ayak Bilgi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Diyabetik Ayak Bilgi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20019>

Özet

Diyabetik Ayak Bilgi Ölçeği (Diyabetli Ayak Bakım Bilgi Ölçeği), diyabet hastalarının ayak bakım uygulamaları ve olası komplikasyonların önlenmesi hakkındaki bilgi düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir uyarılma aracıdır. Bu ölçek, Emine Kır Bıçer tarafından 2011 yılında tamamlanan doktora tez çalışması kapsamında kullanıma sunulmuştur. Ölçek, diyabetik ayak sendromunun önlenmesi için hayati önem taşıyan temel bilgi alanlarını deşerlendiren 5 maddeden oluşmaktadır. Ölçeklemenin geçerlik çalışmaları uzman görüşüne dayalı içerik geçerliliği ile sağlanmış, güvenilirlik ise test-tekrar test ve Cronbach Alfa katsayıları kullanılarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Diyabet, Diyabetik Ayak Bilgisi, Ayak Bakım, Öz Etkililik, Ölçek Uyarılma, Bilişsel Deşerlendirme.

Yazarlar

Emine Kır Bıçer

Amaç

Diyabetik Ayak Bilgi Ölçeği'nin temel amacı, diyabet tanısı konmuş bireylerin diyabetik ayak gelişimi ve bununla ilişkili riskleri azaltmaya yönelik doğru ayak bakım uygulamaları hakkındaki mevcut bilgi düzeylerini saptamaktır. Bu bilgi düzeyinin ölçülmesi, sağlık profesyonellerinin eğitim ihtiyaçlarını belirlemesine ve hastalara özel koruyucu müdahale programları geliştirmesine olanak tanır. Ölçek, özellikle ayak sağlığını korumaya yönelik temel adımların ve önleyici davranışların ne kadar iyi anlaşılmasını deşerlendirmek için tasarlanmıştır.

Ölçek, aynı zamanda, diyabetik ayak komplikasyonlarının önlenmesinde bilgi ve davranış arasındaki korelasyonu inceleyen daha büyük araştırma projelerinin bir parçası olarak kullanılmak üzere uyarlanmış. Bilgi eksikliklerinin erken tespiti, hastaların yaşam kalitesini artırarak ve uzun vadeli sağlık maliyetlerini düşürerek önemli klinik faydalar sağlar.

Yapı

Diyabetik Ayak Bilgi Ölçeği, tek boyutlu bir bilişsel yapıyı ölçmektedir: Diyabetli Bireylerin Ayak Bakım Bilgisi. Bu yapı, hastanın diyabetin ayaklar üzerindeki etkileri, günlük ayak muayenesi, uygun ayakkabı seçimi ve küçük yaralanmalara nasıl tepki verileceği gibi kritik konular hakkındaki doğru ve güncel bilgilerini yansıtır. Ölçek, doğrudan bilgi soruları aracılığıyla bu yapıyı nicel olarak deşerlendirir.

Ölçeğin maddeleri, diyabetik nöropati, periferik arter hastalığı ve enfeksiyon riskleri gibi iç tutarlılık gösteren temel risk faktörlerine odaklanarak, hastanın ayak sağlığını koruma kapasitesinin bilimsel temelini oluşturur.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalmaları, Emine Kır Biçer'in doktora tezinde detaylandırılmıştır. Geçerlik incelemesi, öncelikle uzman görüşüne başvurularak gerçekleştirilen içerik geçerliliği yöntemiyle sağlanmıştır. Bu süreçte, ilgili alanda yetkin akademisyen ve klinisyenlerin görüşleri alınarak, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yapıyı (diyabetik ayak bakım bilgisi) kapsamlı ve doğru bir şekilde temsil edip etmediği değerlendirilmiştir.

İçerik geçerliliğinin yanı sıra, ölçme aracının güvenilirliğinin incelenmesi sırasında kullanılan yöntemler (test-tekrar test ve Cronbach Alfa) dolaylı olarak yapısal geçerliğe de katkıda bulunmuştur. Bu yöntemlerin kullanılması, ölçeğin zaman içinde tutarlı sonuçlar verdiğini ve maddelerinin birbiriyle ilişkili olduğunu göstermeyi amaçlanmıştır.

Güvenirlik

Diyabetik Ayak Bilgi Ölçeği'nin güvenilirlik analizleri, iç tutarlılık ve zamana bağlı tutarlılık yöntemlerini içermektedir. İç tutarlılık denetlemede kullanılan Cronbach Alfa katsayısı, ölçeğin tek boyutu için .58 olarak hesaplanmıştır. Bu değer, özellikle kısa bilgi testleri veya uyarılma çalmaları için kabul edilebilir bir düzeyde olmakla birlikte, daha yüksek bir güvenilirlik katsayısının arzu edildiği belirtilebilir.

Ek olarak, ölçeğin düzeltilmiş madde toplam puan korelasyon katsayıları .56 ile .80 arasında değişmektedir. Bu yüksek korelasyon değerleri, her bir maddenin ölçeğin ölçtüğü genel yapıyla güçlü bir ilişki içinde olduğunu ve ölçeğin içindeki maddelerin homojenliğini desteklediğini göstermektedir. Güvenirlik çalmalarında ayrıca test-tekrar test yöntemi de kullanılarak, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında tutarlı sonuçlar verme yeteneği doğrulanmıştır.

Faktör Analizi

Kaynak referanslarda açıkça bir Keşfedici Faktör Analizi (KFA) veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçları sunulmamış olsa da, güvenilirlik bulguları ölçeğin tek boyutlu bir yapıya sahip olduğunu işaret etmektedir. Ölçeğin 5 maddeden oluşması ve güvenilirlik raporunda "tek boyutun toplam puan iç tutarlılık katsayısı" ifadesinin kullanılması, ölçeğin Diyabetik Ayak Bilgisi yapısının tek bir ana faktör altında toplandığını düşündürmektedir. Bu, ölçeğin basit ve doğrudan bilimsel değerlendirme için tasarlandığını göstermektedir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Uyarılama

Format: 5 maddeden oluşan bilgi değerlendirme testi.

Derecelendirme: Kaynakta belirtilmemiştir, ancak bilgi ölçeklerinde genellikle doğru/yanlış veya çoktan seçmeli format kullanılır.

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Popülasyon Grubu: Diyabetli hastalar.

Yaş Grubu: Çalışmanın yapıldığı popülasyon detaylarına göre belirlenir (Tezde detaylı olarak belirtilmemiştir).

Popülasyon Detayları: Emine Kır Bıçer'in 2011 tarihli doktora tezinde belirlenen diyabetli hasta grubu.

Test Metodolojisi: İçerik geçerliliği için uzman görüşü; güvenirlik için test-tekrar test ve Cronbach Alfa yöntemleri kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Diyabetik Ayak, Bilgi Ölçeği, İçerik Geçerliliği, Test-Tekrar Test, Çıkarım Gücü, Emine Kır Bıçer, 2011.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: eminekr@gmail.com

Yazın Adresi: İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Çalışmanın yapıldığı kurum).

Yazın, Ücret ve Test Yayıncılığı

Kullanım Yazınları: Ölçeğin kullanım için sorumlu yazar Emine Kır Bıçer ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Test Ücreti: Belirtilmemiştir.

Test Yılı: Ölçeğin uyarlama çalışması 2011 yılında tamamlanmıştır.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [diyabetik-ayak-bilgi-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Kır-Biçer, E. (2011). *Diyabetli hastalarda ayak bakım uygulamaları ve öz etkililiğinin değerlendirilmesi* (Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. (Teze YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir: [tez.yok.gov.tr](#))

Diyabetik Ayak Bilgi Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal kaynakta ölçek maddeleri listelenmemiştir; ancak ölçek toplam **5 madde** içermektedir. Maddelerin içeriği, diyabetli hastaların ayak bakımı ve diyabetik ayak komplikasyonlarının önlenmesine yönelik temel bilgi unsurlarını ölçmeyi amaçlamaktadır.